

POSUDEK

oponenta na diplomovou práci

Jméno a příjmení studenta: Markéta Kabůrková
Téma diplomové práce: Židovsko-křesťanská náboženská polemika
Oponent práce: prof. Sadek

Termín odevzdání posudků (2x): do čtvrtka 10. 5. 2007

(Poznámka 1.: prosíme oponenty, aby do posudku napsali návrh známky, příp. doporučili, na co se má obhajoba zaměřit)

(Poznámka 2.: vzhledem k tomu, že studenti mají podle Vnitřních předpisů HTF právo jít k obhajobě i v případě záporných posudků, je bezpředmětné psát v závěru posudku „nedoporučuji k obhajobě“. V tomto případě může pedagog navrhnout známku „4“, tj. „neprospěl“. Děkujeme za pochopení.)

Předložená diplomová práce se zabývá náboženskou polemikou mezi křesťanstvím a židovstvím v minulých staletích, tedy tematikou, která se v naší vědecké a odborné literatuře vyskytuje poměrně jen málo. Je proto třeba ocenit již samotné zvolené téma této práce, které je pochopitelně velmi široké. Autorka práce si proto klade za konečnou časovou hranici sledovaného tématu počátek novověku a zaměřuje se jen na některé stěžejní texty. Usiluje zejména o rozbor základních motivů, které se vyskytují v křesťanské polemice proti judaismu a v židovské apologetice, usilující o vyvrácení či alespoň odražení křesťanských útoků. Uvodem rozborů autorka podává historiografický přehled křesťansko-židovských kontroverzí a jejich kořeny, přičemž se zaměřuje na některé církevní otce a zejména na Augustinovo pojetí, které se stalo jedním ze základů středověkého křesťanského chápání židovství jako tzv. svědeckého lidu, v němž prvky tolerance a převažující intolerance jsou spojeny v jediný celek a vzájemně v sebe přecházejí. Následující pasáže o Talmudu a Toldot Ješu, které stručným, ale výstižným způsobem shrnují sledovanou tematiku, včetně problematiky židokřesťanů. Zmíněna je rovněž polemika vzniklá na území islámu.

Hlavní pozornost autorky je zaměřena na období vrcholného středověku, kdy křesťanství zahajuje systematickou a rozsáhlou polemiku s judaismem, založenou především na útocích proti Talmudu a agadě. Autorka sleduje postup a hlavní rysy této náboženské intolerance, jejímž cílem bylo dosažení konverze židů ke křesťanství a která plně využívala také židovských křesťanských proselytů. Autorka v těchto klíčových partiích své práce shrnuje hlavní teze a metody křesťanské protižidovské polemiky a zároveň hlavní argumenty a metody židovské apologetiky, která pochopitelně v těchto veřejných disputacích byla vůči křesťanské straně vždy ve velké nevýhodě a nemohla se vyjadřovat otevřeně. V této souvislosti charakterizuje také odlišnosti křesťanské a židovské biblické exegeze, analyzuje křesťanské útoky proti Talmudu a polemiky, související s otázkou mesianismu. Nejvíce pozornosti je věnováno známým polemikám a disputacím v Paříži 1240, v Barceloně 1263, v Tortose 1413 - 14. Ale zmíněny jsou i polemiky další, ne tak klíčové. Za mimořádně zajímavou považuji další část práce o filosofické polemice a racionálních argumentech, které se vyskytují v židovské apologetice a polemice s křesťanskými útoky. Autorka zde projevuje znalost židovské středověké filosofie a opírá se především o práce D. Laskera, který je hlavním odborníkem v této záležitosti. Práci vhodně doplňují pasáže o lichvě, epistolární formě polemiky, a překlady několika polemizujících textů.

Co se týče mých připomínek, doporučuji pouze, aby autorka v dalších svých studiích přihlédla také k dílu Jom Tova Lipmana Mülhausena, o němž vyšla také studie v *Judaica Bohemiae* /1988/2, str. 98 - 112/. Při případné publikaci práce by bylo také vhodné arabské názvy prací upravit podle obvyklé české transkripce.

Práci hodnotím jako výbornou a plně doporučuji její kladné přijetí.

v Praze 7. 5. 2007

prof. PhDr. Vladimír Sadek, CSc.

